

عمل‌گرایی

انسان‌ها باید بدانند که در نمایش‌خانه زندگی بشر فقط خدا و فرشتگان نظاره‌گرند...

علم‌ناز حسن‌زاده

پژوهشگر روان‌شناسی بالینی، متخصص علوم تربیتی اجتماعی

سرشناسه	:	حسن زاده، علم ناز، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	عمل گرایی .../ نویسنده علم ناز حسن زاده.
مشخصات نشر	:	تهران: جوینده، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۲۵۴ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۸۱-۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیفا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۲۳۹].
موضوع	:	پراگماتیسم
موضوع	:	Pragmatism
رده بندی بکره	:	B ۸۳۲
رده بندی دیویی	:	۱۴۴/۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۶۹۷۰۱

عمل گرایی

نویسنده: علم ناز حسن زاده

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۸۱-۱-۸

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

انتشارات جوینده: خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت، پاساژ اندیشه

طبقه همکف واحد ۱۱ B تلفن ۶۶۴۸۷۸۳۲

قیمت: ۴۶۰۰۰۰ ریال

۱۱	مقدمه
۱۵	فصل ۱
۱۵	عمل گرایی
۱۷	عمل گرایی چیست؟
۱۹	اصطلاح عمل گرایی از دیدگاه فلسفی
۲۲	معنای حقیقت در ارتباط عمل گرایی
۲۴	تاریخچه مختصری از عمل گرایی
۲۵	ویژگی‌های عمومی پراگماتیسم
۲۷	نقدی که بر منطق عمل گرایی محض وارد است
۲۸	چه کسی عمل گرا است؟
۳۲	خصوصیات بارز یک عمل گرا
۳۷	فصل ۲
۳۷	انواع عمل گرایی از دیدگاه روان‌شناختی
۳۹	مختصری درباره عمل گرایی
۴۱	آیا عمل گرایی ذاتی یا اکتسابی است؟
۴۱	عوامل بازدارنده عمل گرایی
۴۵	انواع عمل گرایی
۴۶	عمل گرایی کاربردی
۴۷	عمل گرایی غیر کاربردی
۴۷	عمل گرایی خودخواهانه
۴۹	عمل گرایی خیرخواهانه

- ۴۹ عمل‌گرایی جمعی
- ۵۱ عمل‌گرایی قلبی
- ۵۳ عمل‌گرایی عقلی
- ۵۵ فصل ۳
- ۵۵ نقش خانواده در عمل‌گرایی کودک
- ۵۷ عمل‌گرایی کودک در خانواده چگونه تعریف می‌شود؟
- ۶۰ تربیت یک برنده
- ۶۳ انواع عمل‌گران کاربردی
- ۶۳ عمل‌گرایی تربیتی
- ۶۴ عمل‌گرایی ناسی، اناسارزگی
- ۶۵ عمل‌گرایی معکوس
- ۶۶ عمل‌گرایی محتوایی
- ۶۷ بررسی امید و نشاط دوشاخه، این عمل‌رایی محتوایی
- ۷۴ شناسایی و رفع عوامل بازدارنده نشاط در جامعه
- ۷۶ تعیین حریم شخصی کودک
- ۷۹ چه کسی تصمیم می‌گیرد؟
- ۸۱ قدرت
- ۸۳ قدرت و مسئولیت تصمیم‌گیری
- ۹۰ حریم شخصی یعنی چه؟
- ۹۱ مرزهای عمومی
- ۹۵ تعیین مرزهای شخصی برای کودک خود
- ۱۰۰ پدر و مادر - این یعنی دو مرز متفاوت
- ۱۰۳ فصل ۴
- ۱۰۳ نقش جامعه روی عمل‌گرایی فرد
- ۱۰۵ نقش جامعه روی عمل‌گرایی کودک
- ۱۰۷ پیدایش مدارس غیرانتفاعی و تیزهوشان

- ۱۱۴ مرزهای کودک تا کجا پیش می‌روند؟
- ۱۱۸ ضعف‌هایی که در سیستم آموزشی امروز به چشم می‌خورد:
- ۱۲۳ دیدگاه تربیتی جان دیویی روی عمل‌گرایی فرد
- ۱۲۴ به نظر دیویی هدفی خوب و شایسته است که دارای چنین ویژگی‌ها باشد:
- ۱۲۶ کارآمدی عمل‌گرایی روی علم و فناوری از دید جان دیویی
- ۱۲۶ توجه ویژه «دیویی» به نهادهای علمی
- ۱۲۷ تجربه و تمرین
- ۱۲۸ دیویی و مدرسه آزمایشگاه
- ۱۲۹ دیدگاه جان دیویی در شناختی دیویی
- ۱۳۰ هدف تعلیم و تربیت
- ۱۳۱ اصول آموزش و پرورش از دید دیویی
- ۱۳۱ روش آموزش
- ۱۳۵ جایگاه معلم
- ۱۳۶ جایگاه دانش‌آموز
- ۱۳۸ آموزش و پرورش به منزله نگهداری و بازسازی
- ۱۴۰ رشد به عنوان هدف آموزش و پرورش
- ۱۴۰ بازسازی تجربه و تعلیم و تربیت
- ۱۴۳ فصل ۵
- ۱۴۳ عوامل مؤثر در عمل‌گرایی
- ۱۴۸ نشاط
- ۱۴۸ شور چیست؟ آیا پرشور بودن خوب است؟
- ۱۵۳ توصیف مفهوم زندگی و رابطه آن با نشاط
- ۱۵۴ توصیه‌های مهم برای تقویت نشاط
- ۱۵۹ توصیه‌های لازم برای تقویت امید
- ۱۶۱ از امید تا روش عملکرد
- ۱۶۷ باور و ایمان قلبی

- ۱۷۰ توصیه‌هایی برای تقویت باور و ایمان قلبی
- ۱۷۱ باور در عمل و ارتباط آن با امید
- ۱۷۳ خوشبختی
- ۱۷۴ توصیه‌ای برای تقویت روح در جایگاه قلب
- ۱۷۷ فصل ۶
- ۱۷۷ تأثیر عمل‌گرایی روی جامعه
- ۱۷۹ عمل‌گرایی چه تأثیری روی زندگی اجتماعی دارد؟
- ۱۸۵ عمل‌گرایی از کجاست و به کجا می‌رود؟
- ۱۸۶ انواع عمل‌گرایی، از دیدگاه جامعه‌شناختی
- ۱۸۸ عمل‌گرایی مردم
- ۱۸۸ عمل‌گرایی افراطی
- ۱۸۹ عمل‌گرایی اجتماعی
- ۱۹۰ عمل‌گرایی فرهنگی
- ۱۹۲ عمل‌گرایی تاریخی
- ۱۹۲ عمل‌گرایی سیاسی
- ۱۹۳ عمل‌گرایی ورزشی
- ۱۹۵ عمل‌گرایی بین‌المللی
- ۱۹۶ زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی عمل‌گرایی
- ۲۰۱ فصل ۷
- ۲۰۱ چاره‌اندیشی
- ۲۰۳ چاره‌اندیشی برای تقویت هرچه بهتر عمل‌گرایی کاربردی چیست؟
- ۲۰۴ دنیای بیرون از اتاق فکر و متن زندگی
- ۲۰۷ تفاوت افکار، احساسات و عملکرد
- ۲۱۲ نشخوار عامل بازدارنده عمل‌گرایی
- ۲۱۸ عمل‌گرایی کاربردی یعنی عمل توأم با اندیشه
- ۲۲۲ ارزش‌های عمل‌گرایان

۲۲۶

آیین‌های فریس چیست و چه کمکی به او می‌کند؟

۲۳۳

نتیجه‌گیری

۲۳۹

منابع

www.ketab.ir

آیا تاکنون از خود پرسیده‌اید که شخص عمل‌گرایی هستید؟ شاید اندیشیدن به این پرسش، یک سؤال دیگری را نیز در ذهن شما پررنگ‌تر مطرح کند: عمل‌گرایی چیست؟

وقتی اولین بار این سؤال با کاربران آنلاین رسانه‌های اجتماعی در میان گذاشته شد، بسیاری حتی تعریف منسجمی از عمل‌گرایی در ذهن خویش حاضر نداشتند. اصطلاح عمل‌گرایی به قدری بدیهی است که لزوم کاربردی آن در روزمرگی ملموس نیست. فرد نکر می‌داند که این واژه را به خوبی می‌شناسد و یک شخصیت به تمام معنا عمل‌گراست! وی باکی تأمل خود را فردی تحلیلی با بهره‌گیری از قوه عقلی معرفی می‌کند که از انجام هر کار به کنش و واکنش آنی دوری می‌ورزد!

عمل‌گرایی برای اولین بار در فلسفه عملی به معنای کنش عنوان شد و بعدها فلاسفه دیگری روی این موضوع تئوریهایی مطرح کردند که هدف ترویج عمل‌گرایی و تبدیل عمل به یک باور و اندیشه معیار عمل در میان اقشار مختلف جامعه بود و تشویق آنان به تجربه زندگی در وجه عملی آن، آموختن و لذت بردن از زمان حال را شامل می‌گردید.

در فصل اول و دوم این کتاب به سؤالات مزبور در باب عمل‌گرایی پاسخ داده خواهد شد. عمل‌گرایی، نه در بعد فلسفی بلکه به معنای روان‌شناختی آن، یعنی کنش‌گرایی در زندگی روزمرگی طرح خواهد شد. چرا بعضی عمل‌گرا هستند و برخی دیگر فقط سخن تهی به زبان می‌رانند و مدعی‌اند؟ آیا این افراد معنای عمل‌گرایی را تأثیرات آن در زندگی را می‌دانند؟ آیا عمل‌گرایی یک ویژگی شخصیتی است که می‌توان به انسان به ارث می‌رسد و خصیصه‌ای ذاتی هست یا اینکه می‌توان کاراکتر عمل‌گرایی را در واقع امر در خویشتن وجود پرورش داد؟

یک پرسش کلی که در این زمینه جای مطرح شدن دارد، چرا اغلب افراد علی‌رغم داشتن یکسری باورها و معیارهای عقلی، عمل‌گرا نیستند؟ یادآوری می‌شود که دلایل

زیادی را در این مورد می‌توان مدنظر قرارداد. در فصل آخر کتاب مزبور با سرفصل **چاره‌اندیشی پاسخ‌های اساسی** برای این سؤال ارائه خواهد شد.

برخی روان‌شناسان معتقدند که تیپ شخصیتی افراد، ارتباط مستقیمی با عمل‌گرایی آن‌ها دارد. از جمله این عوامل نگرش به زندگی و حضور در جهان هستی، نشاط، امید و انگیزه، باور و ایمان قلبی و گوهر ناب خوشبختی را می‌توان نام برد.

در فصل پنج به‌طور اجمالی به بررسی جزئیات این عوامل پرداخته خواهد شد. هدف اصلی این کتاب یافتن پاسخ‌هایی در زمینه تأثیر کلی عمل‌گرایی روی جامعه و بررسی انواع عمل‌گرایی از دیدگاه جامعه‌شناسی آن است که به‌طور اجمالی در فصل پنج شش و هفت کتاب خواهد آمد.

در مباحث روان‌شناسی این پرسش مطرح می‌شود که چرا شخصی عمل‌گرا نیست و ترجیح می‌دهد که بیشتر صبر کند و کمتر عمل نماید. چرا یکی بیشتر از دیگری خیال‌پرداز هست و در بررسی ضرب‌المثل‌های عامیانه نیز به‌راحتی می‌توان در مورد معنا، مفهوم و نیز عدم عمل‌گرایی عمومی در فرهنگ جامعه رد پای را جستجو کرد و مورد تحقیق و بررسی قرارداد. از جمله این خواستن، توانستن است. فقط چراگاهی فرد به برخاستن نمی‌اندیشد...

با نگاهی اجمالی به تاریخ زندگی اروپاییان بعد از انسان می‌توان دریافت که اروپاییان چگونه عمل‌گرایی را سرلوحه اصلی پیشرفت، ایجاد تحول در جامعه قراردادند و دست به ساختن و پرداختن زدند. تعریفی که از فیلسوفان را جامعه‌شناسان آمریکایی در زمینه عمل‌گرایی ارائه شد، بسیار به واقعیت نزدیک‌تر بود و توانست انتلابی در حیات عقلی انسان ایجاد کند. ناگهان امریکا مبدل به قاره‌ای برای شست و شوی و سرزمین دستیابی به آرزوها گردید. در سفرهای ماجراجویانه‌ای قطب جنوب، کریستف کلمب امریکا را به دنیا شناساند. شاید خواننده این کتاب اعتراض کند، همه که این کار را نکرده‌اند و در نتیجه نمی‌توان ادعا کرد که آن‌ها عمل‌گراتر از آسیایی‌ها هستند. برای مثال به موردی اشاره می‌شود که البته یک مورد استثنایی دو چرخه‌سوار ایرانی است که دست به جهانگردی می‌زند و یا کوهنورد موفق، عظیم قیچی‌ساز که سر از کوه‌های هیمالیا درمی‌آورد. این شخص چگونه به این نکته از زندگی خویش رسیده است که با

عمل‌گرایی به آرزوهای خود جامه عمل بپوشاند و تنها در محل یک خیال‌پرداز واهی به دل‌خواسته‌هایش ننگرد!

با این توصیفات چگونه می‌توان عمل‌گرایی را دوباره در میان مردم ترویج داد؟ اگر عمل‌گرایی ارثی باشد، چاره چیست؟ تکلیف آنان که عمل‌گرایی ذاتی نیستند یا قسمی از اراده عملی خود را در مسیر زندگی از دست می‌دهند، چیست؟ آیا چاره‌ای غیر از این می‌ماند که عمل‌گرایی را در خانواده و نیز مدرسه و سیستم آموزش و پرورش ریشه‌یابی کرد و به صورت صحیح پرورش داد؟ چگونه می‌توان کودک برنده تربیت کرد؟ در فصول ۱ و ۲ کتاب به‌طور مفصل به این موضوعات پرداخته خواهد شد.

عمل‌گرایی چیست، عمل‌گرا چه کسی است، تاریخچه پیدایش فلسفی و ارتباط عمل‌گرایی با حقیقت، مباحث عمل‌گرایی از دیدگاه روان‌شناختی آن از جمله سرتیترهایی است در فصل اول کتاب این پرداخته خواهد شد.

البته باید خاطرنشان کرد که پرسش اصلی درباره یافتن چرایی این پاسخ‌ها نیست که نویسنده را مجبور به تحریر کتاب با موضوع عمل‌گرایی کرده است. هدف بیشتر بررسی کلی عمل‌گرایی در جامعه است.

موضوع کلی که در این کتاب بدان پرداخته خواهد شد، به استناد بررسی نتایج پرسشنامه مطرح‌شده در میان کاربران آنلاین ایرانی از گروه سنی هجده تا پنجاه و هفت خود را عمل‌گرا می‌دانند؟ در پاسخگویی به سؤالات این آزمون می‌توان به یک تعریف عمومی از واژه عمل‌گرایی دست‌یافت، برداشتی که مورد قبول دارند و نیز موضوع اینکه چرا برخی شخصیت‌ها عمل‌گرا نیستند. با بررسی مباحث دست‌آمده از این پرسشنامه می‌توان این پرسش را مطرح کرد که چرا انسان عاقل حاضر در کشور از فقدان عمل‌گرایی رنج می‌برد؟ پرواضح است که اینجا هدف ارزیابی میزان عمل‌گرایی کاربردی فرد است.

به‌عنوان یک روانشناس بالینی پاسخ این پرسش را از بسیاری جوانان تجربه نموده‌ام، چرا فرد دنبال آرزوهایش نیست؟ آیا شخص آرمان خاصی را دنبال می‌کند؟ وقتی مراجع سر تکان دادن می‌دهد و بابت تفاوتی شانه بالا می‌اندازد که فایده تلاش کردن چیست و آخرش چه می‌شود، وی پاسخ‌هایی به خود می‌دهد که به‌راحتی از کنار

آن‌ها می‌گذرد. بسیاری از کاربران حوصله پاسخ به پرسشنامه عمل‌گرایی را ندارند و ترجیح می‌دهند ساعت‌ها در اینترنت علاف بچرند تا به‌طور جدی درباره مسائل مهم زندگی موضوعاتی بیندیشند یا چاره‌اندیشی نمایند!

جالب اینجاست که رسانه‌های اجتماعی نیز اشاره چندانی به فقدان عمل‌گرایی جوانان ندارند. دریغ از یک برنامه سازنده گفتگوی مشترک با یک جامعه‌شناس، نظاره‌پرداز یا تئورسین اجتماعی که موضوعی از قبیل عمل‌گرایی در آن مطرح یا مورد بحث و بررسی قرار بگیرد.

با مطالعه این کتاب می‌توان به یکسری پاسخ‌های دم دسترس دست‌یافت! با توجه به سرتیتر هشت فصل تامبرده، در این کتاب با سوالات زیر پاسخ داده خواهد شد:

۱. عمل‌گرایی چیست؟ عمل‌گرا چه کسی است؟ تاریخچه پیدایش عمل‌گرایی و دید فلسفی بدان چیست؟
۲. انواع عمل‌گرا از دید کاربران شناخته‌شده کدام هستند؟
۳. آیا عمل‌گرایی ذاتی یا اکتسابی است؟ اگر چگونه می‌توان یک کودک عمل‌گرا پرورش داد؟
۴. عوامل مؤثر در عمل‌گرایی کدام‌اند؟ اضطراب، امید، انگیزه، باور و ایمان قلبی
۵. چگونه پدر عمل‌گرایی در بستر خانواده پائیده می‌شود؟
۶. جان دیویی و دیگران درباره تعلیم و تربیت عملی چه می‌گویند؟
۷. تأثیر عمل‌گرایی روی جامعه و انواع جامعه‌شناختی آن کدام است؟
۸. چاره‌اندیشی برای تقویت هرچه بهتر عمل‌گرایی کاربردی چیست؟